

[Økonomi- og budgetministeren.]

ter til pris- og lønstigninger fra budgetteringsniveauet, som er april 1972, og frem til det forventede gennemsnitlige niveau for 1973-74.

Når man ser på de to store kategorier af udgifter på finanslovforslaget, nemlig de såkaldt lovbundne og de rammebelagte, viser der sig et udgiftsforløb, som man kan genfinde alle de senere år: stigningen på det lovbundne område er markant stærkere end for de udgifter, der styres direkte af staten gennem den årlige fastsættelse af rammer og bevillinger — der nu i alt kun omfatter 40 pct. af hele udgiftsbudgettet.

I det fremlagte budgetforslag er stigningen på det rammebelagte område nede på omkring 1 pct., når man ser væk fra pris- og lønstigninger. Det lovbundne område vokser derimod med 6 pct.

Der er god grund til at fæstne sig ved denne meget betydelige forskel i udviklingsforløbet. De rammebelagte udgifter er nemlig på kort sigt, og dermed konjunkturpolitisk, i vidt omfang det eneste udgiftsområde, hvor regeringen har muligheder for hurtigt at påvirke udgiftstempoet. Det er da også på dette område, at de fleste besparelser er opnået. Vi vil naturligvis fortsat have opmærksomheden henvendt på dette område, men jeg tror ikke, at det er på dette udgiftsområde, at de store sparemuligheder foreligger.

Men hertil kommer det forhold, at den manglende styringsmulighed på de lovbundne områder på kort sigt også giver sig udslag i, at budgetrevisionerne i årets løb så godt som altid er størst på disse områder.

Usikkerheden i budgetteringen er størst her, hvor selve udnyttelsen af lovene i hovedsagen beror på kommuner og selvejende institutioner samt på borgernes behov og interesse i at udnytte de pågældende ydelser. Statens rolle består i virkeligheden blot i at betale de anmeldte regninger, og jeg kan til illustration heraf nævne, at alene antallet af invalidepensionister i de sidste tre år er steget med godt 22.000, og at antallet af pladser i daginstitutionerne i samme tidsrum er steget med mere end 46.000 pladser.

Jeg vil gerne understrege, at en ændring på dette område nødvendiggør en anden form for budgettering og nogle andre styringsinstrumenter inden for det offentlige.

Budgetteringen må omfatte hele den offentlige sektor — altså både kommuner og stat — hvis der skal opnås bedre hold på denne del af udgifterne. Regeringen er helt klar over dette og har derfor taget visse initiativer med henblik på bl. a. at nå frem til en sikrere og mere holdbar budgettering også på det lovbundne område. Jeg skal vende tilbage til dette senere.

Må jeg i samme forbindelse henlede opmærksomheden på den sammenligning mellem udgiftsbudgettet, altså finanslov, og regnskab, som er foretaget i den fremlagte budgetredegørelses afsnit om det afsluttede regnskabsår 1971-72.

Statsregnskabet for 1971-72, som folkettinget fik i oktober måned, viser i forhold til finansloven for dette år en overskridelse på 1,8 milliarder kr. Ca. halvdelen heraf skyldes en stærkere stigning i priser og lønninger end forudsat i finansloven.

Praktisk taget hele den resterende overskridelse på omkring 1 milliard kr. vedrørte det lovbundne område. Heraf gik ca. 400 mill. kr. til kommunale serviceydelser, 300 mill. kr. vedrørte invalidepension og lov om offentlig forsorg og 120 mill. kr. folkepensionen.

I budgettet for 1973-74 er der som nævnt regnet med en samlet stigning på det lovbundne område på ca. 6 pct., altså betydeligt mere end den ene procent på de rammebelagte udgifter.

Stigningen er mest udtalt på det sociale område. Børneværnsudgifterne og udgifterne til daginstitutioner stiger fra statsregnskabet 1971-72, altså det sidst aflagte, til budgettet 1973-74 med henholdsvis 65 og 90 pct. Udgifterne til invalide- og folkepension øges med ca. 1,6 milliarder kr. Det er stigninger på henholdsvis 26 og 17 pct. I samme tidsrum er der en budgetteret stigning i udgifterne til alderdoms- og plejehjem på 25 pct.

Hvis man ser på udviklingen i budgetoverslagsårene, altså frem til 1976-77, kommer samme billede frem. I de seks år fra 1971-72 til 1976-77, altså fra det senest foreliggende regnskabsår og frem til det sidste budgetoverslagsår, tegner socialministerens budget sig for 2/3 af udgiftsstigningen på hele statsbudgettet.

I forbindelse med budgettet for 1973-74 kan der være grund til at bemærke de poste-